

opdoemt. Wonderschoon harmonisch is de verdeling der vlakken en kleuren. Uit de zwijgende groep figuren spreekt een ontroerende aandoening, als gingen die lieden het kerstfeest vieren, als was hun gemoed vroom bevangen door de heilige geboorte. En in de stemming van het kleine brok natuur op zijde van de huizen is het zelfde gevoel uitgedrukt.

Gaan we deze schilderijen na, dan treft het, hoe op elk doek een glanzende schijn valt, nu op de sneeuw, dan op een gevel, dan op het water, dan weer in de lucht. Nu eens strijkt hij langs de witte mutsjes op den kamervloer, dan schijnt hij achter de figuren om gloedvol in de lucht door een open raam.

De personen staan er altijd in droomend peinen, met de vormen van de kinderlijke droompoëzie van den schilder. Wat deert het hem, of hij ze soms misteekent naar de regelen der kunst? en of hij ze in onjuiste verhoudingen tot elkaar plaatst? Met zijn kinderlijke liefde geeft hij zich aan zijn fantazieën over, zonder zich om den bouw, de constructie veel te bekommeren. Hij schildert, wat in zijn ziel leeft, en wat deert het daar, of de perspectivische lijnen van een gevel plots de kluts kwijt zijn? Mits het beeld zijner ziel maar volkomen is uitgezgd. En wie in zijn goede doeken, zooals in het sneeuwlandschap b.v., zich aan de tekortkomingen ergert, hij voelt de poëzie niet, die over alles domineert.

Van Daalhoff's manier van schilderen is niet altijd dezelfde. De hier aanwezige doeken zijn meest met kleine toetsjes opgezet, soms geheel in eens in de natte verf gedaan. Ook schildert hij met lange slappe kwasten en veegt hiermee de verf op het doek dooreen, b.v. het nevellandschap, eenigszins gelijk Jozef Israëls werkte. Dan weer ziet een doek er gaaf en glad uit, zonder dat één toets zichtbaar is; op deze wijze is het groote roode binnenhuis.

De schilder waagt zich wel eens aan onderwerpen, die buiten zijn bereik zijn,

zooals het hier geëxposeerde strandgezicht.

Als etser is hij met een nieuw procédé voor den dag gekomen, een manier, die ook voor de boekdrukkunst toegepast kan worden. Sedert 1 Jan. maakte hij er een en vijftig. Zij geven den indruk alsof over de geheele plaat met een doek één zelfde kleur gewreven werd, daarna met een slappenseel de teekening licht uitgehaald, en met donker er hier en daar ingewerkt werkt. Zij zijn zeer decoratief; inzonderheid een kop getiteld „Kerstmacht”, die ook schitterend is omlijst.

* * *

Van Daalhoff is in 1867 te Haarlem geboren. Op zijn 7de jaar ging hij naar Leiden, waar hij 15 à 20 jaar bleef, en in zijn vrijen tijd begon te schilderen. Hij wandelde er veel in de omstreken en deed te midden van de oude intieme boerenhuisjes, die lang reeds weggebroken zijn, zijn motieven en indrukken op. Ongeveer op zijn 22ste jaar moest hij, zooals hij het uitdrukt, „de wereld in”. Hij trok naar Amsterdam en andere groote steden van zijn land. Het bakkersvak nam hem geheel in beslag en van schilderen kwam niets meer. Totdat hij, ziek geworden, in zijn ouderlijk huis terug kwam en nu voorgoed de kunst opnam. Lang heeft het geduurd, voordat hij het bakkersvak durfde opgeven, aangezien de toestanden toen nog moeilijker waren dan nu. Jaartallen kan Daalhoff zich niet herinneren: „Alles is bij mij gegaan uit intuïtie”, zegt hij, „zooals mijn geheele kunst ook is”.

Academies heeft hij nooit bezocht, leermeesters nooit gehad, naar model teekende hij evenmin, behalve gedurende korten tijd één avond per week in Pulchri. De fantastische geest van Daalhoff voelt zich zeer aangetrokken tot het theater en een tijd lang koesterde hij den wensch decors te schilderen. Een doekje op de tentoonstelling legde hiervan getuigenis af; eveneens een werkelijk theater, dat hij in 't klein maakte, geheel compleet, en waar nu zijn kinderen mee spelen.

A. O.